

visse Forudsætninger, men overdrage Brugen til Gaardmanden og dennes Enke, og det vilde være Lovgivningen, der paatog sig at substituere andre Personer i disses Sted. Jeg skal meget beklage, at den ærede Landstingsmand, der talte for den ene Tiendebedel, i den Grad holder fast ved den Anskuelse, han fra først af kun fremsagde som Noget, der burde tages under hderligere Overveielse, at han ikke allerede til 2den Behandling eller til 3die Behandling er fremkommet med et bestemt formuleret Forslag, og hvis han ikke kunde finde fornøden Tilslutning, da havde henvendt sig til Udvalget, der med pligtigkyldig Opmærksomhed vilde have taget Forslaget under Overveielse, og Udvalget kunde jo indtil det sidste Dieblif have stillet Forslag i denne Retning. Hvis han havde gjort dette Forsøg, vilde han have seet, i hvilken Grad hans Fordring er umulig. Jeg vil ikke tale om det Paasælbende og Overdrevne i hans Talangivelser; thi det er ganske vist, at det vilde være utroligt, at alt Fæstegods skulde blive solgt i Kraft af § 2. Jeg troer, at naar man siger, at det vil finde Anvendelse paa 150 Gaarde, har man sagt Mere, end Virkeligheden vil stadfæste. Men affect derfra troer jeg, at hvis han havde formuleret Spørgsmaalet, vilde han være kommen til den Overbevisning, at det vilde mangle hvilken som helst Hjemmel, i den Henseende at paalægge Erstatning. Thi naar han erkjender — og det maa han erkjende — at Fæstefamilien ikke har et Retskrav efter Fæstecontractens Udløb, saa mangler der aabenbart hvilken som helst Object, der kunde være Gjenstand for Taxation. Det maa erkjendes, at de ikke have en Ret, og saa har man ikke Andet tilbage end det gode Sindelag hos Bedkommende. Men det er dog haandgribelig klart, at ingen Trediemand kan være berettiget til at convertere en Mand's forudsatte Sindelag til en Pengesum, og Enhver maa være berettiget til selv at afgjøre, om han har noget godt Sindelag. Enhver maa kunne sige: jeg har intet godt Sindelag, jeg er haardhjertet, og saa vil hvilken som helst Erstatning forsvinde. Godseieren har nu ikke blot den samme Opfordring som hidtil at lade sit gode Sindelag komme den afdøde Fæsters Familie tilgode, men han har endnu

større Opfordring dertil. Thi medens han ellers kun staaer med sit supponerede gode Sindelag ligeoverfor det almindelige Begreb af Fæsteren, staaer han her ligeoverfor en Familie, der for hans personlige Interesse er bragt som Offer. Til Fordeel for Familien kunde der hos ham gjøre sig gjældende, at han af den Grund har en særegen Forpligtelse til at sørge for den, især da den staaer ved Siden af Andre, der ere forsørgede. Dette vilde være en nær Sammenligning og en Opfordring for ham til at bringe Familien ud af dens uheldige Stilling. Jeg skal derhos bemærke, at forsaavidt § 2 kommer til praktisk Anvendelse, har jeg ikke den mindste Tvivl om, at den vil komme til Anvendelse allerede i de nuværende Fæsters Levetid. Den, der nu seer Mulighed til at opnaae at faae et maaffee gammelt Dulle om at komme i Besiddelse af et Jordstykke realiseret, vil ikke vente, indtil Fæsteren dør, men han vil søge strax at udaccordere ham, og da staaer Fæsteren ikke blot med en Blancoanviisning paa det gode Sindelag, men han har sin gode Ret, og det er vist, at den Godseier, der vil høste Gavn af denne Bestemmelse i Fæsters Levetid, maa udaccordere ham, og de Duffer, der i denne Retning kunne være, have meget stor Udfigt til frivilligt at blive opfyldte.

F. Nielsen: Da Tiden er saa langt fremrykket, skal jeg fatte mig kort. Den ærede Ordfører har bebreidet mig, at naar denne Sag var mig saa magtpaaliggende, som det nu viser sig, saa burde jeg have stillet Endringsforslag, men hertil skal jeg bemærke, at da jeg henvendte mig til Udvalget selv, mødte jeg det Svar, at man ansaae det for umuligt, at mit Forslag kunde gennemføres, og da jeg henvendte mig til andre ærede Medlemmer og lod mit bestemt formulerede Endringsforslag gaae rundt paa den Side af Salen, hvor det snarest kunde vente at finde Tilslutning, fik jeg det tilbage med een Underskrift. Jeg har altsaa ikke unbladt at gjøre mine Bestræbelser. Naar den ærede Ordfører befyldte mig for Overdrivelse, idet jeg havde talt om 1500 Familier, saa veed jeg ikke Andet, end at det er oplyst, at der er 15,000 Fæstegaardmandsfamilier, paa hvilke Loven vil kunne finde Anvendelse, og der